

22.11.2022

1/6

BREV OM KOMMUNERNAS UPPGIFTER OCH RESURSER VID FRÄMJANDE AV INTEGRATION

Arbets- och näringsministeriet har kontaktat kommunerna genom ett brev som var daterat den 17 december 2021 och som gällde kommunernas uppgifter och resurser vid främjande av integration. I brevet beskrevs hur social- och hälsovårdsreformen och ändringarna av lagen om främjande av integration (1386/2010, nedan integrationslagen) påverkar kommunernas uppgifter och resurser.

I integrationslagen finns bestämmelser om kommunernas integrationsfrämjande uppgifter. Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas enligt integrationslagen som en del av den kommunala basservicen och arbets- och näringsförvaltningens tjänster samt i form av andra åtgärder som främjar integration. I integrationslagen föreskrivs det om särskilda uppgifter som främjar integrationen, t.ex. om arrangemang för inledande kartläggning samt utarbetande av integrationsplan som arbets- och näringsbyrå och kommunen ansvarar för.

I en del kommuner har man ordnat tjänsterna enligt integrationslagen så att de sköts inom socialvårdssektorn. I andra kommuner sköts integrationstjänsterna under något annat förvaltningsområde. Organiseringsansvaret av social- och hälsovården överförs från kommunerna till välfärdsområdena den 1 januari 2023. Den personal som utför uppgifter inom social- och hälsovården överförs med sina uppgifter till välfärdsområdena. De uppgifter som i integrationslagen föreskrivs för kommunerna och den personal som sköter uppgifterna i fråga överförs dock inte till välfärdsområdena i samband med social- och hälsovårdsreformen. I sitt brev av den 17 december 2021 uppmanade arbets- och näringsministeriet kommunerna att vid de överföringar av sin personal som är under beredning beakta att det i kommunen finns tillräckligt med personal för att ordna integrationsfrämjande uppgifter också från ingången av 2023.

Ändringar i integrationslagen från och med den 1 januari 2023

Riksdagen har godkänt förslaget till lag om ändring av lagen om främjande av integration (RSv 129/2022 rd) som föreslogs i regeringens proposition till riksdagen med lagar om ändring av lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, lagen om främjande av integration och lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (RP 84/2022 rd). Avsikten är lagen föredras i statsrådet den 24 november 2022 och överlämnas till Republikens President för stadfästelse den 25 november 2022. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2023.

I och med lagändringen beaktas i integrationslagen välfärdsområdets roll i främjandet av integration. Arbets- och näringsbyrå och kommunen ska också fortsättningsvis svara för den inledande kartläggningen och utarbetandet av integrationsplan, men de kan be välfärdsområdet att delta i det om invandrarens servicebehov det förutsätter. Kommunen ska utarbeta en inledande kartläggning och integrationsplan till en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd. Kommunen får uppgifter om sådana personer av Folkpensionsanstalten. Kommunen kan göra en inledande kartläggning och utarbeta en integrationsplan också för andra invandrare som bedöms ha behov av det. Kommunen beslutar också om mottagande av flyktingar och avtalar med NTM-centralen om det, men i fortsättningen ska kommunen höra välfärdsområdet om anvisande till kommuner i de situationer som anges i lag. Kommunen har också andra i integrationslagen angivna uppgifter i vilka det inte föreslås någon ändring.

Ansvar för att ordna boende för minderåriga som kommit till Finland utan vårdnadshavare ska överföras från kommunen till välfärdsområdet den 1 januari 2023. De anställda vid familjegrupphemmen och de avtal som gäller verksamheten överförs i detta sammanhang till välfärdsområdet. Välfärdsområdet och kommunen ansvarar gemensamt allt enligt sitt eget organiseringsansvar för stödet för övergången till vuxenlivet enligt integrationslagen.

I integrationslagen finns bestämmelser om statliga ersättningar för främjande av integration. En del av de kostnader som ersätts uppstår i fortsättningen för välfärdsområden och ersättningarna betalas således till välfärdsområdena. Kommunen kan dock ansöka om ersättning retroaktivt för de kostnader som har uppstått för kommunen fram till utgången av 2022. Också den kalkylerade ersättning som enligt 2 § 2 och 3 mom. i integrationslagen betalas för personer, betalas i fortsättningen utöver kommunen också till välfärdsområdet. En förutsättning för att kommunen ska få ersättning är att kommunen har ett gällande program för integrationsfrämjande och ett avtal med NTM-centralen om anvisande av flyktingar till kommunen och främjande av integration.

I detta brev och i integrationslagen avses med välfärdsområde också välfärdsområdena i Nyland, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen, till den del dessa har organiseringsansvaret för de uppgifter som i den lagen föreskrivs för dem. I landskapet Åland finns inga välfärdsområden, vilket betyder att de ändringar som föreslås träda i kraft den 1 januari 2023 inte påverkar verksamheten hos landskapets myndigheter, t.ex. kommunernas uppgifter och ersättningar.

Kommunernas åtgärder år 2022 i anslutning till överföringarna

- 1) Arbets- och näringsministeriet fäster kommunernas uppmärksamhet vid att man vid personalöverföringen bör säkerställa både kommunernas och välfärdsområdets möjligheter att sköta sina lagstadgade uppgifter när det gäller att främja integration och samordna mottagandet av flyktingar.**
- 2) Arbets- och näringsministeriet uppmanar kommunerna att se till att den information som behövs för skötseln av kommunens uppgifter enligt integrationslagen kvarstår hos kommunen trots eventuellt byte av informationssystem och att inga känsliga social- och hälsovårdsuppgifter blir kvar hos kommunen.**

Om man vid behandlingen av personuppgifter i anslutning till integrationsfrämjandet har använt sig av exempelvis socialvårdens kundinformationssystem, som kommunen inte längre efter 2023 har rätt att använda, ska kommunen mot slutet av 2022 överföra de uppgifter som kommunen behöver för att kunna sköta sin lagstadgade uppgift antingen till ett annat system eller till arkivet. Detta avser åtminstone uppgifter i integrationsplanerna och i de inledande kartläggningarna. Detta kan också avse t.ex. uppgifter som hänför sig till mottagandet av flyktingar eller ersättningar till kommunerna.

I 64 § i lagen om genomförande av reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet och om införande av den lagstiftning som gäller reformen (616/2021) föreskrivs det om överföring av handlingar till välfärdsområdena och till HUS-sammanslutningen. Inledande kartläggningar och integrationsplaner enligt integrationslagen eller andra handlingar som hänför sig till uppgifter som också i fortsättningen hör till kommunens organiseringsansvar ska inte överföras till välfärdsområdet. En överföring enligt den nämnda lagen gäller endast handlingar som hänför sig till de uppgifter inom social- och hälsovården som överförs till välfärdsområdet, men inte handlingar som hänför sig till kommunens uppgifter i enlighet med integrationslagen. För överföring av invandrarkundernas uppgifter från ett system till ett annat krävs inte kundens samtycke, eftersom användningsändamålet för uppgifterna (kommunens uppgifter enligt integrationslagen) eller den myndighet som behandlar uppgifterna/för registret (kommunen) inte ändras. Om uppgifter enligt integrationslagen har skötts av en samkommun för social- och hälsovården som använt sig av socialvårdens kundinformationssystem, ska uppgifterna överföras till invandrandens hemkommun.

Om kommunen inte till sitt förfogande har något annat system till vilket uppgifterna kan överföras, kan uppgifterna lämnas ut från social- och hälsovårdens kundinformationssystem antingen i pappersform eller elektroniskt till kommunen, om man i kommunen på behörigt sätt sörjer för dataskyddet och informationssäkerheten.

Uppgifterna ska överföras från social- och hälsovårdens kundinformationssystem till ett annat system som tillhör kommunen före utgången av 2022. Under 2023 kan kommunen med stöd av integrationslagen erhålla följande uppgifter från välfärdsområdet:

- med stöd av 87 b § uppgifter om invandrare för vilka inledande kartläggning görs eller en integrationsplan eller integrationsplan för familj utarbetas multiprofessionellt,
- med stöd av 87 c § uppgifter om barn och unga som kommit till landet som minderåriga utan vårdnadshavare,
- med stöd av 87 e § uppgifter om i 2 § 2 eller 3 mom. avsedda personer för vilka under 2022 producerats service som orsakat kommunen sådana kostnader för vilka kommunen kan ansöka om ersättningar enligt 46, 47, 48, 49 eller 51–53 §.

Kommunen ska också beakta att det efter social- och hälsovårdsreformens ikraftträdande inte finns några grunder att i kommunen behandla känsliga social- och hälsovårdsuppgifter som nuförtiden. Om den gällande integrationsplanen innehåller särskilt känsliga social- och hälsovårdsuppgifter, bör planen ses över. Om det i planen har konstaterats att personen har behov av social- och hälsovårdstjänster, bör detta beaktas när man bedömer huruvida planen ska ses över i ett sektorsövergripande samarbete med välfärdsområdet.

- 3) Arbets- och näringsministeriet uppmanar kommunerna att gå igenom sina avtal om ersättningar för särskilda kostnader, att förbereda sig på att överlåta avtalen till välfärdsområdet samt på att vid behov hos NTM-centralen ansöka om ersättningar enligt 49 § 1 mom. 3 punkten i integrationslagen.**

En del av de statliga ersättningarna enligt integrationslagen förutsätter att det finns ett avtal med NTM-centralen. Kommunen ska den 1 januari 2023 till välfärdsområdet överföra sådana avtal med NTM-centralen som avses i 52 § och sådana i 49 § 2 mom. avsedda avtal som gäller de kostnader som avses i 49 § 1 mom. 1 eller 2 punkten samt avtal som gäller avtalsenliga uppgifter.

Om ett avtal om ersättningar för särskilda kostnader innehåller kostnader som avses i 1 och/eller 2 punkten och kostnader som avses i 3 punkten, ska kommunen begära att NTM-centralen träffar ett separat avtal eller fattar ett separat beslut om ersättningar till kommunen enligt 3 punkten.

- 4) Arbets- och näringsministeriet uppmanar de kommuner där det bor barn och unga som kommit som minderåriga utan vårdnadshavare att förbereda sig på överföring av uppgifter, avtal och personal.**

Om det finns ett familjegrupphem i kommunen, ska kommunen säkerställa att personal och avtal överförs till välfärdsområdet samtidigt som verksamheten överförs. Också i 28 § i integrationslagen avsedda avtal som ingåtts med NTM-centralen och som gäller inrättande av bostadsenheter, placering av barn och unga i bostadsenheterna, ordnande av integrationsfrämjande tjänster samt ersättande av kostnader för åtgärderna ska överföras till välfärdsområdet den 1 januari 2023.

- 5) Arbets- och näringsministeriet uppmanar kommunerna att förbereda sig på att uppgifterna enligt integrationslagen kommer att förutsätta ett nära samarbete mellan kommunens olika verksamhetsområden och välfärdsområdet.**

Främjandet av integrationen av personer som får tillfälligt skydd och ersättningarna i samband med detta

De personer som får tillfälligt skydd omfattas för tillfället huvudsakligen av mottagningstjänster, eftersom de i allmänhet inte har någon hemkommun. Från och med våren 2023 kan de dock få en hemkommun efter ett års vistelse i Finland, då kommunens och andra myndigheters roll i ordnandet av tjänsterna ökar. Dessutom kan en del av ukrainarna få hemkommun redan under det innevarande året, om något annat av förutsättningarna i 4 § i lagen om hemkommun (201/1994) uppfylls.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagen om främjande av integration och av 14 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (RP 135/2022 rd) behandlas som bäst av riksdagen. Lagarna avses träda i kraft den 1 mars 2023.

I propositionen föreslås att integrationslagen ändras i syfte att trygga ordnandet av integrationsfrämjande tjänster för personer som får tillfälligt skydd. I lagen föreslås det att det till kommuner och välfärdsområden ska kunna betalas statliga ersättningar för ordnandet av tjänster i fråga om de personer som får tillfälligt skydd och som har beviljats hemkommun. Kostnaderna ersätts på samma grunder som till exempel kostnaderna för tjänster för personer som får internationellt skydd. Kommunens kostnader ersätts förutsatt att kommunen har gjort upp ett program för integrationsfrämjande i kommunen enligt 32 § eller ett program för integrationsfrämjande som avses i 26 § i landskapslagen om främjande av integration (Ålands författningssamling 2012/74) och ingått ett avtal enligt 41 § i denna lag med närings-, trafik- och miljöcentralen.

I propositionen föreslås det också att bestämmelserna om anvisande till kommuner ska tillämpas på personer som får tillfälligt skydd och att myndighetsansvaret förtydligas när det gäller anvisande av personer till kommuner och att lagen om främjande av integration ändras, så att den bättre motsvarar nuvarande praxis när det gäller processerna för flyttning av personer till kommunerna. På grund av ändringarna ska personer i sårbar ställning som får tillfälligt skydd och uppfyller förutsättningarna för att få hemkommun anvisas en kommunplats. Huvudparten av dem som får tillfälligt skydd flyttar självständigt till kommunen eller med hjälp av stödåtgärder från en flyktingförläggning.

Dessutom föreslås det att ett barn eller en ung person som kommit till landet som minderårig utan vårdnadshavare och som får tillfälligt skydd och har en hemkommun ska få boende- och stödtjänster i likhet med en kvotflykting som kommit till landet som minderårig utan vårdnadshavare eller ett barn eller en ung person som får internationellt skydd.

Oberoende av om en person har hemkommun eller inte, kan redan i nuläget för den som får tillfälligt skyddas göras en inledande kartläggning och utarbetas en integrationsplan, en integrationsplan för minderårig eller en integrationsplan för familjen. Den ersättning som betalas till kommunerna för inledande kartläggning är 700 euro per person.

Arbets- och näringsministeriet uppmanar kommunerna att förbereda sig på flytten av personer som får tillfälligt skydd till kommunerna och att se till att kommunen har ett avtal med NTM-centralen om anvisande till kommunen och om främjande av integrationen och ett gällande integrationsprogram vilka utgör villor för erhållande av ersättningar enligt integrationslagen. Villkoren gäller också för kommunerna i landskapet Åland. Villkoren utgör inte några förutsättningar för ersättningar till välfärdsområden.

Noggrannare anvisningar

Arbets- och näringsministeriet förbereder som bäst anvisningar om 2023 års ändringar i främjandet av integrationen samt uppdatering av anvisningen om ersättningar enligt integrationslagen. Avsikten är att anvisningarna publiceras före jul på webbplatsen kotoutuminen.fi.

Arbets- och näringsministeriet ordnar Q&A-webinaar "Hur ändras lagen om främjande av integration 2023?" onsdagen 23.11.2022, kl. 9.00 – 11.00. Evenemanget genomförs via Microsoft Teams-förbindelsen. Län-

ken sänds till deltagarna före evenemanget. Inspelningen av evenemanget kan ses av de anmälda deltagarna i 14 dagar. Anmäl: <https://link.webpolsurveys.com/S/18977DFFD1B1C744> .

Ytterligare information ges vid behov av ledande sakkunniga Mira Sinkkonen (mira.sinkkonen@gov.fi). Ytterligare upplysningar ges också av den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen.

Sonja Hämäläinen
Migrationsdirektör

Mira Sinkkonen
Ledande sakkunnig

SÄNDLISTA

Finlands Kommunförbund, kommunerna

FÖR KÄNNEDOM

Ålands landskapsregering, välfärdsområdena, samkommunerna för social- och hälsovård